

Druga lekcja o gadach, zwierzętach typowo lądowych. Dzisiaj powiemy o gatunkach gadów, zwłaszcza tych, które występują w Polsce oraz o ich ochronie.

W obrębie gromady wyróżnia się 4 grupy, które różnią się od siebie budową zewnętrzną:

- **krokodyle** są największymi współcześnie żyjącymi gadami przystosowanymi do życia w wodzie. Wszystkie krokodyle to drapieżniki polujące na ryby, ptaki, a także ssaki. Żyją w jeziorach, wolno płynących rzekach, bagnach, a także rozlewiskach nadmorskich. Czasami można je spotkać na otwartym morzu w pobliżu lądu. Krokodyle należą do zwierząt długowiecznych, w niewoli dożywają 80, a nawet 100 lat.

- **żółwie** wyróżniają się spośród innych gadów obecnością kostnego pancerza. Cechą charakterystyczną żółwi jest brak zębów. Zamiast nich występują bardzo ostre, rogowe listwy umożliwiające odgryzanie zdrewniałych części roślin. Wśród żółwi są i drapieżne gatunki.

W Polsce występuje jeden gatunek żółwia - **żółw błotny**, żyjący w zbiornikach wodnych wśród bagien i torfowisk lub w pobliżu wolno płynących strumyków i rzeczek. Str. 109 Obecnie występuje również jeszcze jeden gatunek żółwia – żółw czerwonołody, który jest gatunkiem inwazyjnym.

- **jaszczurki** to szybkie i zwinne gady, które można zobaczyć jak wygrzewają się w promieniach słonecznych lub spłoszone, zwinnie umykają przed ewentualnym niebezpieczeństwem. Większość gatunków jaszczurek żyje na lądzie. Ponad połowa żyjących współcześnie gadów to jaszczurki, do których należą m.in. **kameleony, gekony, legwany i padalce**.

Padalce należą do beznogich jaszczurek, które mają długi i łamliwy ogon. Wyglądem przypominają węże i dlatego są bezmyślnie tępione i zabijane. W Polsce występuje **padalec zwyczajny**, zamieszkujący różnorodne zarośla i lasy. Ponadto w Polsce występują: **jaszczurka zwinka i jaszczurka żyworódka (nie składa jaj, tylko rodzi żywe potomstwo)**. Str. 109

- **węże** są blisko spokrewnione z jaszczurkami, ale różnią się od nich brakiem kończyn. Większość węży przystosowała się do życia na lądzie. Wśród nich są zarówno gatunki żyjące na drzewach, na ziemi jak i pod ziemią. Istnieją nieliczne gatunki żyjące w wodzie, które należą do węży morskich. Węże są drapieżnikami. Mają ruchomo połączone kości szczęki. Dzięki temu ich paszcza może się szeroko rozciągać, co umożliwia pochłanianie nawet dużej zdobyczy. U węży jadowitych występują zęby jadowe zaopatrzone w kanalik, przez który sphywa trucizna i poraża ofiarę. Narzędziem wężu i dotyku jest rozwidlony na końcu język. Węże co pewien czas zrzucają zrogowaciałą warstwę naskórka tzn. linieją. Węże żyjące w Polsce: wąż Eskulapa (największy; jest symbolem farmaceutów), gniewosz płamisty (najmniejszy), zaskroniec zwyczajny i żmija zygzakowata (jedyne nasz rodzimy gatunek węża – jadowity) str. 108.

Gady w większości są drapieżnikami, polując na inne zwierzęta stosują różne strategie polowania jak i różne sposoby zabijania. Gady nie dzielą swoich ofiar, tylko połykają je w całości. Str. 108

Zagrożenia i sposoby ochrony gadów: str.111

Podobnie jak to było w przypadku płazów, głównym zagrożeniem dla tych zwierząt jest sam człowiek i jego działalność – niszczenie siedlisk gadów, chwytanie oraz zabijanie.

W Polsce wszystkie gady są pod ścisłą ochroną! Dbaj się również o zabezpieczenie naturalnych siedlisk tych zwierząt.